

PAPER DETAILS

TITLE: Üstün Yetenekli Öğrencilerin "Benolsaydim" Etkinligine Yönelik Görüşleri

AUTHORS: Derya GIRGIN,Çavus SAHIN

PAGES: 177-195

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/828265>

Üstün Yetenekli Öğrencilerin “Benolsaydım” Etkinliğine Yönelik Görüşleri

Derya GİRGIN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

deryagirgin@comu.edu.tr

Çavuş ŞAHİN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

csahin25240@yahoo.com

Gönderilme Tarihi: 28/06/2019

Kabul Tarihi: 22/07/2019

Yayınlanma Tarihi: 10/10/2019

DOI: [10.30855/gjes.2019.os.01.010](https://doi.org/10.30855/gjes.2019.os.01.010)

Makale Bilgileri	ÖZET
Anahtar Kelimeler: Üstün yetenekli öğrenci, Etkinlik, Empatik düşünme, Durum çalışması	Empatik düşünme anlayışına sahip olan bireyler diğer insanların yerine kendini koyarak bireylerin düşüncelerini, hislerini anlarlar. Üstün yetenekli öğrenciler yaşlılara göre daha hızlı öğrenme yetenekleri ile kendini ifade etme, başkalarının duygu ve düşüncelerini anlama, psikolojik durumlarına yönelik çıkarımlarda bulunma gibi iletişim ve dil becerilerinde de oldukça ileri düzeydedirler. Bu araştırmanın amacı özel yetenekli öğrencilerin “Ben olsaydım” etkinliğine yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu amaç çerçevesinde araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Araştırma 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Güney Marmara Bölgesinde bulunan bir Bilim ve Sanat Merkezinde Destek-1 Eğitimi programına devam eden 18 (9 erkek, 9 kız) üstün yetenekli öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından oluşturulan etkinlik formu kullanılmıştır. Üstün yetenekli öğrencilerden ayakkabıları, yatağı, diş fırçası, kalemi gibi kişisel eşyalarının yerine kendilerini koyarak eşyalarını konuşturmaları, duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri istenmiştir. Üstün yetenekli öğrencilere uygulanan etkinlik verilerinin analizinde etkinlik formları birer doküman gibi incelenerek betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Betimsel olarak analizde elde edilen veriler temalara göre doğrudan alıntılarla verilip, çıkarımda bulunup, yorumlanmıştır. Araştırma bulguları genel anlamda değerlendirildiğinde üstün yetenekli öğrencilerin bireysel eşyalarının yerine kendilerini koyarak ifade ettikleri duygu ve düşünceleri iki temel tema altında toplanmıştır. Bunlar; kullanım koşullarıyla ilgili durumlar ve duyularla ilgili durumlardır. Üstün yetenekli öğrencilerin özellikle eşyalara canlılık özelliği atfederek görme, koku alma, hissetme gibi bazı duyulara yükleme yaptıkları görülmüştür. Araştırmada empatik düşünme becerisinin geliştirilmesi için üstün yetenekli öğrencilere yönelik çeşitli düşünme becerileri atölyelerinin açılması, yarışma ve projelerin düzenlenmesi, empatik düşünme becerilerini ortaya koyan farklı desenlerde çalışmalar yapılması önerilmiştir.

Girgin, D., & Şahin, Ç. (2019). Üstün yetenekli öğrencilerin “Benolsaydım” etkinliğine yönelik görüşleri. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(Özel Sayı), 177-195. DOI: <https://dx.doi.org/10.30855/gjes.2019.os.01.010>

Dergi Web Sayfası: <http://dergipark.gov.tr/gebd>

Opinions of Gifted Students on the Effectiveness “ If I were....”

Article Info

Keywords:

Gifted students,
Activity,
Empathic
thinking,
Case study

ABSTRACT

People with empathic thinking understand people's thoughts and feelings by putting themselves in place of other people. Gifted students are also very advanced in communication and language skills such as expressing themselves with faster learning abilities, understanding the feelings and thoughts of others, making inferences about their psychological situations. The aim of this research is to determine the views of the gifted students about the activity “I wish I was”. For this purpose, case study method, which is one of the qualitative research methods, was used in the study. The study was carried out with 18 gifted students (9 boys, 9 girls) attending the Support-1 Training program in a Science and Art Center in South Marmara Region in 2017-2018 academic year. In the research, activity form, which was created by the researcher, was used as a data collection tool. Specially gifted students were asked to put their personal belongings such as shoes, bed, toothbrush, pencil in place of their belongings and to express their feelings and thoughts. In the analysis of activity data applied to gifted students, activity forms were analyzed as descriptive analysis method. The data obtained in the descriptive analysis were directly quoted according to the themes, inferences were interpreted. When the findings of the research were evaluated in general terms, the feelings and thoughts expressed by special talented students by replacing their individual belongings were gathered under two main themes. It was seen that special gifted students attributed some senses such as seeing, smell, feeling especially by attributing vitality to the items. In order to develop empathic thinking skills, it has been suggested to open various thinking skills workshops for special talented students, to organize competitions and projects, and to work on different designs that demonstrate empathic thinking skills.

GİRİŞ

Üstün yetenekli bireylerle yapılan çalışmalar incelendiğinde; üstün yetenekli birey kavramına yönelik tek veya ortak olarak nitelendirilebilecek bir tanım yer almamaktadır. Alan yazında yapılan tanımlar bir bütünlük içerisinde değerlendirildiğinde; üstün yetenekli birey belli alanlarda akranlarına göre daha üst düzeyde performans gösteren, güçlü yaratıcı düşünme potansiyeline sahip birey olarak nitelendirilmektedir (Kirk ve Gallagher, 1989; Renzulli, 1986; Winner, 1996). Dünya Sağlık Örgütü ise 130 ve üstü IQ puanına sahip bireyleri üstün yetenekli bireyler olarak tanımlamaktadır (Uzun, 2004). Üstün yetenekli birey kavramında, üstün olma özelliği üç halka kuramının temelini oluşturan üç temel bileşenin etkileşiminden oluşmaktadır. Bunlar; üstün genel zihinsel yetenek, yaratıcılık ve göreve bağlılıktır (Renzulli, 1986). Sumreungwong (2003) üstün yetenekli bireyleri; zihinsel üst düzey performans, yaratıcılık, liderlik gibi özellikleriyle özel eğitim uygulamaları kapsamında desteklenmesi gereken, farklılaştırmış eğitime ihtiyaç duyan bireyler olarak tanımlamaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) “üstün yetenek” yerine “özel yetenek” tanımını kullanmaktadır. Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesinde özel yetenekli birey şöyle tanımlanmaktadır: Yaşlarına göre daha hızlı öğrenen; yaratıcılık, sanat, liderliğe ilişkin kapasitede önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi alanlarında bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren birey şeklinde tanımlanmaktadır (MEB, 2016).

Üstün yetenekli öğrenciler akranlarına oranla gelişimsel süreçlerde daha erken ve hızlı bir gelişim dönemi özellikleri yaşamaktadır. Genellikle üstün yetenekli öğrencilerin erken yürüme, erken konuşma, erken okuma-yazma faaliyetleri ile merakla öğrenmeye yoğun ilgi duymaktadır (Ataman, 2004; Callard-Szulgit, 2010). Bu çerçevede alan yazında üstün yetenekli bireylerin özelliklerini; fiziksel, sosyal-duyuşsal, zihinsel ve davranışsal özellikler altında incelemek mümkündür (Leana –Taşcılar ve Kanlı, 2014).

Üstün yetenekli öğrencilerin belki de en temel göze çarpan özelliği yaşıtlarına göre daha hızlı öğrenme yetenekleri ile zihinsel faaliyetlerinin üst düzey olmasıdır. Bununla birlikte kendini ifade etme, başkalarının duygu ve düşüncelerini anlama, psikolojik durumlarına yönelik çıkarımlarda bulunma gibi iletişim ve dil becerilerinde de oldukça ileri düzeydedirler. Üstün yetenekli bireylerin sahip oldukları bu temel özellikler onların empatik düşünme yeteneklerini geliştirmekle birlikte, başkalarının fikirlerine saygı duymalarını da sağlar (Akkanat, 2004; Ataman, 2009; Çağlar, 2004; Çitil, 2016; Levent, 2011; Özbay, 2013; Suveren, 2006).

Üstün yetenekli öğrencilerin sosyal duygusal özellikleri ile ilgili alan yazında farklı görüşlerde mevcuttur (Çağlar, 2004). Alan yazında bazı çalışmalar üstün yetenekli olma durumunun öğrencilerin sosyal anlamda uyum sağlamalarını kolaylaştırdığını belirtmektedir (Aydın ve Konyalıoğlu, 2011; Neihart, 1999). Bununla birlikte üstün yetenekli olan öğrencilerin kişilik oluşumlarının daha sistematik gerçekleştiği, daha dayanıklı bir kişilik yapısı oluşturdukları böylelikle daha az psikolojik sıkıntılar yaşadıkları yapılan çalışmalarla ortaya konmuştur (Baker, 1995; Gust-Brey ve Cross, 1999; Neihart 2002; Parker, 1996). Bu çalışmaların aksine alan yazında bazı çalışmalar ise üstün yetenekli olma durumunun sosyal, duyuşsal ve psikolojik anlamda üstün yetenekli öğrencilerin daha zayıf düzeyde olduğunu ortaya koymuştur (Coleman ve Cross 2014; Czeschlik ve Rost 1994; Garner 1991; 1994; Kwan 1992; May 1990; Renzulli 1981).

Üstün yetenekli olan öğrencilerin durumları irdelendiğinde madolyonun iki yüzü gibi farklı iki durum karşımıza çıkmaktadır. Öğrencilerin sahip oldukları bilişsel üstünlük onları öğrenme, algılama konusunda güçlü hale getirirken; ihtiyaçları, beklentileri ve spesifik özelliklerinin farklı olması nederi ile sosyal, duyuşsal ve psikolojik anlamda güçsüz hale getirebilmektedir (Pfeiffer ve Stocking 2000; Webb, Amend, Webb, N., Goerss, Belian ve Olenchak, 2005). Alan yazındaki çalışmalara bütünsel olarak bakıldığında üstün yetenekli öğrencilerin sosyal-duyuşsal anlamda akranlarına göre daha az ya da daha çok problem yaşadıklarına ilişkin kesinlik söz konusu değildir (Peterson, 2009; Van der Meulen, Van der Bruggen, Spilt, Verouden, Berkhout ve Bögels, 2014).

Üstün yetenekli bireylerin yaşıtlarından önemli ölçüde farklılaşarak güçlü bir kişilik yapısıyla, daha etkin empati kurma yeteneğine sahip olduğu çeşitli çalışmalarla ortaya konmuştur (Baker, 1995; Barnett ve Fiscella, 1985; Eccles, Bauman ve Rotenberg, 1989; Gust-Brey ve Cross, 1999; Kelly ve Colangelo 1984; Neihart 2002; Parker, 1996). Bunun temelinde onların sahip oldukları karakteristik özelliklerden uyum sağlama ve empati kurma becerileri yer almaktadır (Aydın ve Konyalıoğlu, 2011; Çitil ve Ataman, 2018; Neihart, 2002). Üstün yetenekli bireyler öfkeli olduklarında bununla mücadele etmede en önemli özellikleri olan empatik düşünme eğilimlerini kullanmaktadırlar (Doğan, Üngüren, ve Algür, 2010; Silverman, 1994). Genel anlamda üstün yetenekli bireylerin özellikleri irdelendiğinde IQ seviyesinin yüksek olması nedeniyle; duygularını anlama, yönetme ve düzenlemede başarılı oldukları, empatik düşünme becerilerini etkin kullandıkları, olumlu psikolojik duruma sahip oldukları görülmektedir (Goleman, 2005; Yüksel, 2006).

Dabrowski; insanın yaşadığı deneyimlerin, kendisindeki duyarlılıkların gelişiminde etkili bir rol oynadığını öne sürmektedir ve beş farklı aşırı duyarlılık alanı tanımlamaktadır. Bunlar; fiziksel, duyuşsal, yaratıcı, entelektüel ve duygusal duyarlılıklardır. Dabrowski'ye göre bu duyarlılıklar, üstün yetenekli bireylerin dünya ile daha gelişmiş, nitelikli iletişim kurmasını sağlamaktadır. Dabrowski'nin teorisindeki beşinci evreye sadece yaratıcı ifadeleriyle üstün yetenekli bireyler girebilir (Tillier, 2006). Bu aşamaya ulaşan bireyler genellikle yüksek bilişsel potansiyelde derin bir empati ve anlayışa sahip üstün yetenekli bireylerdir.

Empatik düşünme anlayışına sahip olan bireyler diğer insanların da düşüncelerini anlar. Bu nedenle diğer insanların yerine kendini koyarak diğer bireylerin düşüncelerini, duygularını anlar ve kabul ederler (Deniz ve Yılmaz, 2006). Yapılan çalışmalarda empatik düşünme düzeyi yüksek kişilerin genellikle olumlu kişilik özelliklerine sahip; sevecen, hoşgörülü, kendini olduğu gibi kabul eden kişiler oldukları tespit edilmiştir. Bunun yanında empatik düşünme becerisi yüksek kişilerin olumlu ruhsal gelişime sahip oldukları, özsaygı düzeylerinin de yüksek olduğu yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur. Empatik düşünme becerisi bir sezgiden çok daha fazlası olarak bir başkasının açısından bir olayı ya da durumu anlamının ötesinde bir başkasının yaşamında sanki oymuş gibi davranma biçimidir (Arnold, 2000). Empatik düşünme becerisi yüksek olan çocukların empatik düşünme becerisi düşük olan çocuklara göre kişisel ve sosyal uyumlarının daha olumlu olduğu saptanmıştır (Gemci, 2012; Yılmaz, 2013; Şahin ve Akbaba, 2010). Bu çalışma üstün yetenekli çocukların nasıl empati kurduklarını tanımlama, çevrelerinde varlıkların yerine kendilerini koyarak kişileştirme ve konuşurma biçimlerini ortaya koyma açısından alan yazında yapılmamış farklı bir araştırmadır.

Üstün yetenekli öğrencilerin var olan potansiyelleri ile empatik düşünebilme becerilerinin yüksek olduğu belirtilmektedir (Salovey ve Mayer, 1990; VanTassel Baska, 1998). Üstün yeteneklilerde var olan empatik düşünme eğilimleri diğerlerinin hislerini anlama konusunda önemli katkı sağlar (Lovecky, 1993). Üstün yetenekli çocukların yaşlılarına kıyasla başkalarının durumunu algılaması, değerlendirmesi mümkündür (LeVine ve Tucker, 1986).

Empati yeteneği sosyal zeka ile ilişkilendirilmektedir. Björkqvist, Österman ve Kaukiainen (2000) tarafından sosyal zeka ile empati arasında ilişki olduğu ortaya konmuştur. Sosyal zeka kavramı zihinsel olarak yetenekli olmak ve empatik eğilime sahip olmak gibi sosyal yaşamda önemli olan yeteneklere sahip olmayı kapsamaktadır. Bireylerde, empatik düşünme ile duygusal zeka arasında pozitif yönde ilişki olduğu yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur (Salovey ve Detweiler-Bedell, 2008). Üstün yetenekli öğrencilerin sadece IQ olarak değil EQ olarak da akranlarından önemli ölçüde farklılaştığı; sahip oldukları yüksek duygusal zeka potansiyelleri sayesinde empatik düşünme sürecine sahip oldukları belirtilmiştir (Yelkikalan, 2006).

Bu çalışmada üstün yetenekli öğrencilerin insan dışındaki varlıklar olan kişisel eşyalarının yerine kendinilerini koymaları, onları konuşurmaları istenmiştir. Böylelikle insan dışındaki canlı veya cansız olan varlıkları konuşurma sanatı olan intak kullanılmıştır. İntak bir söz sanatı olarak konuşurma anlamına gelmektedir. Konuşturmanın olması için öncelikle ilgili varlıkların kişileştirilmesinin yapılması gerekir. Daha sonra o varlıklar sanki canlıymış gibi konuşuturularak duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri sağlanır. İntak (konuşurma) sanatı öğrencilerin kişileştirme yapma ve bir başka varlığın yerine kendini koyma becerilerini geliştirerek varlık-kışı arası bağ kurulmasını sağlamaktadır. Bu araştırmada üstün yetenekli öğrencilerin cansız olan varlıklara yönelik kişileştirme-konuşurma yaparak anlamsal bağ

kurmaları gerçekleştirilmiştir. Böylelikle canlı bir varlık dışında cansız varlıklara yönelik olarak empati kurma biçimleri doğrudan alıntılarla ortaya konmuştur.

Bu araştırmanın amacı üstün yetenekli öğrencilerin “Ben olsaydım” etkinliğine yönelik görüşlerini belirlemektir. Bu amaca yönelik araştırmanın problemini “Üstün yetenekli öğrencilerin ‘Benolsaydım’ etkinliğine yönelik görüşleri nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu araştırmanın üstün yetenekli öğrencilerin empati kurma biçimlerinin tanımlanması açısından alana katkı sağlayacağı, bu alandaki çalışmaları ilerleteceği düşünülmektedir.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmada üstün yetenekli öğrencilerin “Ben..... olsaydım” etkinliğindeki görüşlerinin neler olduğunun belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç çerçevesinde araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması yöntemi kullanılmıştır. Durum çalışmasının nasıl ve niçin sorularını temel alan araştırmacının kontrol edemediği bir olgu ya da olayı derinlemesine incelemesine olanak veren araştırma yöntemi olduğunu söylemek mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Durum çalışmaları bir kişiden bir kuruma kadar değişik birimlerden araştırmacılara detaylı ve zengin veri kaynağı sunmakla birlikte, diğer nitel araştırma desenlerinde olduğu gibi genelleme amacı bulunmamaktadır (Lichtman, 2006). Durum çalışmalarının en önemli özelliği bir ya da birkaç durumun derinlemesine araştırılmasını sağlayarak, bir duruma ilişkin faktörleri bütüncül bir yaklaşımla ele alır, durumu nasıl etkilediğini ve etkilerini ortaya koyar (Stake, 1995; Yin, 2003). Araştırmada üstün yetenekli öğrencilerin kullandıkları bireysel eşyaların yerine kendilerini koyarak duygu ve düşüncelerinin derinlemesine incelenebilmesi açısından durum çalışması, etkili bir araştırma modeli olarak görülmektedir.

Çalışma Grubu

Araştırma 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Güney Marmara Bölgesinde bulunan bir Bilim ve Sanat Merkezinde Destek-1 Eğitimi programına devam eden 18 (9 erkek, 9 kız) üstün yetenekli öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin seçiminde gönüllülük, isteklilik gibi özellikler ön planda tutulmuştur. Araştırmada uygulamaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda verilmektedir.

Araştırma grubu oluşturulurken üstün yetenekli öğrencilerin çalışmaya gönüllü katılması hususunda gönüllülük esasına da dikkat edilmiştir. Araştırmanın etiği açısından araştırmaya katılan öğrencilerin isimleri gizli tutularak öğrencilere Ö₁, Ö₂, ... ,Ö₁₈ şeklinde kodlar verilmiştir. Araştırmaya katılan üstün yetenekli öğrencilerin demografik özelliklerine ilişkin bilgiler aşağıda Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1.

Çalışmaya Katılan Üstün Yetenekli Öğrencilerin Kişisel Bilgileri

Katılımcı	Cinsiyet	Sınıf
Ö ₁	Kız	3
Ö ₂	Erkek	2
Ö ₃	Kız	3
Ö ₄	Erkek	3
Ö ₅	Erkek	2
Ö ₆	Kız	3
Ö ₇	Erkek	3
Ö ₈	Kız	3
Ö ₉	Kız	2
Ö ₁₀	Erkek	3
Ö ₁₁	Kız	2
Ö ₁₂	Erkek	2
Ö ₁₃	Kız	2
Ö ₁₄	Kız	3
Ö ₁₅	Erkek	2
Ö ₁₆	Erkek	2
Ö ₁₇	Erkek	2
Ö ₁₈	Kız	2

Tablo 1 incelendiğinde üstün yetenekli öğrencilerin 10’unun 2. sınıf öğrencisi, 8’inin de 3. sınıf öğrencisi olduğu görülmektedir. Bu çalışma Destek-1 Eğitimi programı kapsamında 9 erkek ve 9 kız üstün yetenekli öğrenci ile gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan “Ben.....olsaydım.”etkinlik formu kullanılmıştır. Etkinlik formunda üstün yetenekli öğrencilerin kişisel eşyaları olarak ayakkabıları, yatağı, diş fırçası, kalemi verilmiştir. Üstün yetenekli öğrencilerin bu kişisel eşyalarının yerine kendilerini koyarak eşyalarını konuşturmaları, duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri istenmiştir. Etkinlik formu hazırlanırken alan yazındaki ilgili araştırmalardan, dokümanlardan ve uzman görüşlerinden yararlanılmıştır. Erkan (2013) tarafından geliştirilen grup rehberlik etkinliklerinden “Olsaydım”etkinliğinden de yararlanılarak üstün yetenekli öğrenciler için hazırlanan etkinlik formunun taslak hali oluşturulmuştur. Oluşturulan taslak form alanında uzman ve deneyimli olan iki öğretim üyesine sunularak görüşleri alınmıştır. Uzmanlardan gelen geri bildirimler ile etkinlik formu gözden geçirilerek son hali verilmiştir. Son hali verilen ve uygulanan etkinlik formu ekte sunulmaktadır.

Verilerin Analizi

Durum çalışmalarında verileri analiz etmek için kullanılan yöntemler; betimsel ve içerik analizi olarak sınıflandırılmıştır (Straus ve Corbin, 1990; Yin,2003). Üstün yetenekli öğrencilere uygulanan etkinlik verilerinin analizinde etkinlik formları birer doküman gibi incelenerek betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Betimsel olarak analizde elde edilen veriler temalara göre özetlenip, çıkarımda bulunup, yorumlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Nitel araştırmalarda araştırmacının güven duyulabilirliğini inandırıcılık (credibility), aktarılabirlik (transferability), güvenilebilirlik (dependability) ve onaylanabilirlik (confirmability) ölçütleri sağlamaktadır. İnandırıcılık, bulguların gerçeklikle ne düzeyde uyumlu olduğunu; aktarılabirlik, bulguların diğer bağlamlara ne düzeyde uyarlanabildiği, güvenilebilirlik, aynı bağlamda aynı katılımcılarla aynı bulgulara ulaşılmasını; onaylanabilirlik ise bulgularının araştırmacının değil, katılımcıların deneyim ve düşüncelerinden kaynaklandığını ifade etmektedir (Guba, 1981; Lincoln ve Guba, 1986; Shenton, 2004).

Araştırmacının doğrulanabilirliğinin sağlanabilmesi noktasında elde edilen verilerin sonuçlarının sistematik şekilde ve açık, net, anlaşılır bir dille ifade edilmesine çalışılmıştır. Araştırmada aktarılabirlik ölçütünün karşılanması noktasında araştırmaya katılan üstün yetenekli öğrencilerin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla doğrudan alıntılardan yararlanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin güvenilirliğinin sağlanması için Miles ve Huberman’ın (2015) Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) x 100 formülü kullanılmıştır. Araştırmacılar arasındaki güvenilirlik oranı %90 olarak tespit edilmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde üstün yetenekli öğrencilerin kullandıkları bireysel eşyalara ilişkin ortaya koyduğu görüşleri temalar, alıntılar ve çıkarımlar ile oluşturulan analiz çerçevesinde verilmiştir. Araştırma verilerine bağlı olarak üstün yetenekli öğrencilerin görüşlerinde doğrudan alıntılara da yer verilmiştir.

Öncelikle üstün yetenekli öğrencilerin bireysel eşyaları olan ayakkabıları yerine kendilerini koymaları; eğer ayakkabıları olsaydı, ayakkabılarının kendilerine neler diyeceklerini belirtmeleri istenmiştir. Bu bağlamda aşağıda Tablo 2’de “Ben *ayakkabılarım* olsaydım.” cümlesinden elde edilen bulgular temalar, alıntılar ve çıkarımlar şeklinde oluşturulan analiz çerçevesinde verilmiştir.

Tablo 2.

Üstün Yetenekli öğrencilerin “Ben *ayakkabılarım* olsaydım.” Cümlesinden Elde Edilen Bulguları

Tema	Alıntılar	Çıkarım/Yorum
Kullanım koşullarıyla ilgili durumlar	Ö ₅ : Beni çamurlu sularda çok kirletiyorsun. Biraz daha dikkatli ve özenli olmalısın.	
	Ö ₈ : Kumlu yerlerde oyun oynama lütfen. Bir sürü kum giriyor içime çok rahatsız oluyorum.	
	Ö ₁₁ : Beni güzel şekilde kullandığın, beni silip temizleyip bakımına dikkat ettiğin için çok teşekkürler... Sen iyi bir çocuksun.	*Temiz, özenli, dikkatli kullanma isteği
	Ö ₉ : Beni daha güzel kullanmalısın, çok israf etmemelisin. Her iki ayda bir beni değiştirmek zorunda kalmazsın.	
	Ö ₂ : Senden tek istediğim benimle her öğle arası topa vurmaman. Çok çabuk eskiorum.	
	Ö ₇ : Beni çok çabuk kirletiyorsun! Sonra diğer ayakkabıların yanında pis ve eski gözüküyorum.	*Düzenli, dikkatli ve temiz kullanım için mutlu olma
	Ö ₁₀ : Beni güneşte bırakma lütfen rengim soluyor.	
	Ö ₁ : Sen beni soğuk sularda yıkıyorsun, ıslatıyorsun. Bilmiyorsun ki ben çok üşüyorum. Nedir senden bu çektiklerim....	
	Ö ₆ : Lütfen yüzümü ıslatma artık. Sulara basmaktan usanmadın mı?	

Tablo 2.
Devam

Duyularla ilgili durumlar	Ö₁₅: Her gün farklı çorap desenleriyle gözlerimi kamaştırıyorsun. Nerden buluyorsun böyle farklı renk ve desenlerde çorapları? Çoraplarının desenlerini ve renklerini çok beğeniyorum. Ö₁₂: Bu nasıl bir koku? Yeter be canım ayaklarını birazcık yıkasan, temik olsan. Ö₁₇: Ayağın çok büyüdü. Bu aralar biraz canını acıtıyor olabilirim. Sanırım vedalaşma vaktimiz geldi. Seni tanıdığım için mutlu oldum. Ö₁₃: O kadar ağırsın ki! Her gün seni taşımaktan bıktım usandım artık. Ö₁₈: Kokulu çoraplarına bayılıyorum. Çok güzel kokuyorlar. Ö₄: O kadar hızlı yürüyor ve koşuyorsun bir de zıplıyorsun ki tabanlarım çok acıyor.	*Hissetme, görme, koku alma duyularına ilişkin duyusal aktarım yapılması *Canlılık özelliklerinin aktarılacak kişileştirme yapılması
---------------------------	---	--

Tablo 2 incelendiğinde üstün yetenekli öğrencilerin bireysel eşyaları olan ayakkabılarının yerine kendilerini koyarak belirttikleri duygu ve düşünceleri kullanım koşulları durumları ve duyular ile ilgili durumlar olmak üzere iki tema altında yer almaktadır. Üstün yetenekli öğrencilerin özellikle ayakkabılarına canlılık özelliği atfederek onların hissetme, koku alma, görme duyularına sahipmiş gibi duyularla ilgili akaratım yaptıkları görülmektedir. Bununla birlikte Hayat Bilgisi 2. ve 3. sınıf öğretim programlarında yer alan kazanımlarla da ilişkilendirebileceğimiz eşyaları özenli, dikkatli ve temiz kullanmaya yönelik kullanım koşulları ile ilgili ifadeler karşımıza çıkmaktadır.

Üstün yetenekli öğrencilerin bireysel eşyaları olan yatakları yerine kendilerini koymaları; eğer yatağı olsaydı, yatağının kendilerine neler diyeceklerini belirtmeleri istenmiştir. Bu bağlamda aşağıda Tablo 3’de “Ben yatağım olsaydım.” cümlesinden elde edilen bulgular temalar, alıntılar ve çıkarımlar şeklinde oluşturulan analiz çerçevesinde verilmiştir.

Tablo 3.

Üstün Yetenekli öğrencilerin “Ben yatağım olsaydım.” Cümlesinden Elde Edilen Bulguları

Tema	Alıntılar	Çıkarım/Yorum
Kullanım koşullarıyla ilgili durumlar	Ö₄: Çok fazla geç yatıyorsun. Erken yatmalı ve erken kalkmalısın. Ö₂: Gece sağa- sola çok fazla dönüp duruyorsun. Bütün çarşafı yorganı bozuyorsun. Ö₁₄: Üzerimde çok fazla zıplıyorsun. Ö₁₇: Beni ne zaman toplamayı düşünüyorsun? Çok dağınık bırakıyorsun beni. Ö₉: Beni her zaman düzenli kullandığın, topladığın için teşekkür ederim. Ö₁: Pijamalarını giymeden yatma lütfen, rahatsız oluyorum. Ö₈: Gece uyurken çok terliyorsun. Lütfen terleyip beni de ıslatma.	*Düzenli, temiz olma ve dikkatli kullanma isteği *Dikkatli, düzenli, derli toplu kullanım için mutlu olma

Tablo 3.

Devam

Duyularla durumlar	ilgili	Ö ₁₆ : Çok fazla ağırırsın. Seni taşımaktan bazen yoruluyorum. Yediklerine dikkat etmeli, kilo almamalısn.	*Hissetme, koku alma duyularına ilişkin duyuşsal aktarım yapılması
		Ö ₃ : Üzerime biraz yavş yatar mısın? Çok hızlı atıyorsun kendini üzerime canım acıyor.	
		Ö ₅ : Biraz diyet yapmalısın. Seni uyurken zor taşıyorum.	
		Ö ₁₃ : Biraz dikkat eder misin? Canım acıdı.	*Canlılık özelliklerinin aktarılması
		Ö ₁₈ : Benim üstümü örtmediğin için çok üşüyorum.	*Canlılık özelliklerinin aktarılması
		Ö ₇ : Çok terliyorsun, bende terinle çok ıslanıyorum; sonrada kötü kokuyorum.	

Tablo 3 incelendiğinde üstün yetenekli öğrencilerin bireysel eşyaları olan yataklarının yerine kendilerini koyarak belirttikleri duygu ve düşünceleri kullanım koşulları durumları ve duyular ile ilgili durumlar olmak üzere iki tema altında yer almaktadır. Üstün yetenekli öğrencilerin yataklarına canlılık özelliği atfederek onların hissetme, koku alma duyularına sahipmiş gibi duyularla ilgili akaratım yaptıkları görülmektedir. Aynı zamanda yukarıda olduğu gibi Hayat Bilgisi dersi öğretim programı kazanımları ile ilişkilendirebileceğimiz; eşyaları düzenli, derli toplu, dikkatli ve temiz kullanmaya yönelik kullanım koşulları ile ilgili ifadeler karşımıza çıkmaktadır.

Üstün yetenekli öğrencilerin bireysel eşyaları olan diş fırçaları yerine kendilerini koymaları istenmiştir. Bu bağlamda aşağıda Tablo 4’de “Ben diş fırçam olsaydım.” cümlesinden elde edilen bulgular temalar, alıntılar ve çıkarımlar şeklinde oluşturulan analiz çerçevesinde verilmiştir.

Tablo 4.

Üstün Yetenekli öğrencilerin “Ben diş fırçam olsaydım.” Cümlesinden Elde Edilen Bulguları

Tema	Alıntılar	Çıkarım/Yorum
Kullanım koşullarıyla ilgili durumlar	Ö ₁₇ : Beni yıkayıp, düzenli kullandığın için çok teşekkür ediyorum.	
	Ö ₇ : Beni şekilden şekile girecek şekilde kullanıyorsun.Rahatsız oluyorum.Uygun şekilde kullanmalısın.	
	Ö ₆ : Beni düzenli kullanmalısın, çünkü ben seni mikroplardan koruyorum.	*Düzenli, temiz ve dikkatli kullanma isteği
	Ö ₉ : Yıprandığımda kötü olduğumda beni hemen değiştiriyorsun. Sana teşekkür ediyorum.	
	Ö ₁₁ : Beni düzenli kullanmıyorsun, bir gün fırçalayıp dişlerini üç gün unutuyorsun. Dişlerin çürüyecek bak sonar ben seni uyarıyorum.	*Dikkatli, sürekli kullanım için mutlu olma
	Ö ₁₅ : Çok sık diş macunu değiştiriyorsun, tam o diş macuna alışacakken tekrar değiştirdiğin için bir türlü diş macunu tatlarına alışamıyorum.	
	Ö ₁₀ : Ağzındayken beni hep çiğniyorsun, dikkatli kullanmıyorsun.	
	Ö ₄ : Dişlerini fırçalarken lütfen çok bastırma, beni kirletme çok rahatsız oluyorum.	

Tablo 4.

Devam

Duyularla ilgili durumlar	Ö ₈ : Beni kullanırken hep kemiriyorsun, canım acıyor ve bundan hiç hoşlanmıyorum.	*Hissetme, koku alma duyularına ilişkin duysal aktarım yapılması
	Ö ₁₈ : Şu çürük dişinden kurtulmana çok sevindim.Çok kötü kokuyordu ve ben çok rahatsız oluyordum.	
	Ö ₆ : Burnum düştü bu kokudan, ağzın çok pis kokuyor.	*Canlılık özelliklerinin aktarılması kişileştirme
	Ö ₁ : Pilimi bitiriyorsun, dişlerini uzun süre fırçalarken çok yoruluyorum.	yapılması

Tablo 4 incelendiğinde üstün yetenekli öğrencilerin bireysel eşyaları olan diş fırçalarının yerine kendilerini koyarak belirttikleri duygu ve düşünceleri kullanım koşulları durumları ve duyular ile ilgili durumlar olmak üzere iki tema altında yer almaktadır. Üstün yetenekli öğrencilerin diş fırçalarını kullanım durumlarına göre ortaya koyduğu duygu ve düşünceleri incelendiğinde ağırlıklı olarak diş fırçalarını sürekli ve temiz kullanmadıkları görülmektedir. Bununla birlikte üstün yetenekli öğrenciler sağlıklı yaşam konusunda diş fırçalamanın önemini fark ederek; diş fırçalarını uygun ve düzenli kullanmadıklarında diş sağlıklarının bozulacağını ve mikroplardan korunamayacaklarını da ifade etmişlerdir.

Üstün yetenekli öğrencilerin bireysel eşyaları olan kalemleri yerine kendilerini koymaları istenmiştir. Bu bağlamda aşağıda Tablo 5’de “Ben kalemim olsaydım.” cümlesinden elde edilen bulgular temalar, alıntılar ve çıkarımlar şeklinde oluşturulan analiz çerçevesinde verilmiştir.

Tablo 5.

Üstün Yetenekli öğrencilerin “Ben kalemim olsaydım.” Cümlesinden Elde Edilen Bulguları

Tema	Alıntılar	Çıkarım/Yorum
Kullanım koşullarıyla ilgili durumlar	Ö ₁ : Ucum bitti yine. Beni çok kullanıyorsun. Neler yazıyorsun bu kadar bir anlasam!Beni dikkatli kullan lütfen.	
	Ö ₁₄ : Çok fazla açıyorsun ucumu, hemen kırılıyor ve bitiyorum sonra... Seni uyarıyorum lütfen özenli kullan beni.	*Dikkatli, özenli kullanma isteği
	Ö ₆ : Beni harika kullanıyorsun. Harikasin, çok teşekkür ederim.	
	Ö ₈ : Bile bile ucumu kırıp, sonra tekrar açıp beni hep küçültüyorsun. Bunu bilerek yapıyorsun üstelik.	*Dikkatli, özenli
	Ö ₁₃ : Sen beni hiç de iyi kullanmıyorsun, yere düşürüyorsun, belki de bilerek yere atıyorsun.	kullanım için mutlu olma
Duyularla ilgili durumlar	Ö ₁₅ : Beni bu kadar sık açmazsan daha uzun süre kullanabilirsin beni.	
	Ö ₁₄ : Nokta çizmek için beni kağıda çok sert vuruyorsun. Beynimi çok sarsıyorsun. Kendimi çok kötü hissediyorum.	
	Ö ₁₀ : Beni okulda unuttuğun zamanlar yalnız kalıyorum sınıfta ve çok korkuyorum.	
	Beni fare gibi kemirip duruyorsun, canım acıyor.	*Hissetme duyusuna ilişkin duysal aktarım yapılması
	Ö ₂ : Hergün sıranın üzerine benimle yazı yazıyorsun. Bu yaptığından utanıyorum.	
	Yeter beni daha fazla sıkma, boğazımı sıkı sıkı öldüreceksin beni.	
	Ö ₁₇ : Başka kalemler almalısın kendinei ben çok yoruldum, artık benimle yazı yazma.	

Tablo 5.

Devam

Duyularla ilgili durumlar	Ö ₁₂ : Yere düşünce sen görmesen de üstüm çok kirleniyor, bir sürü mikrop bulaşıyor üstüme... Beni ağzına alıp kemirince o mikroplar da seni hasta ediyor. Ö ₃ : Her gün aynı şeyler... Bıktım artık defter sayfaları, kitap sayfaları görmekten. Ö ₇ : Bu kadar güzel olduğum için arkadaşlarının kalemli bana özenerek bakıyor. Bence çok dikkat çekiyorum.	*Canlılık özelliklerinin aktarılacak kişileştirme yapılması
---------------------------	--	---

Tablo 5' e bakıldığında üstün yetenekli öğrencilerin bireysel eşyaları olan kalemli yerine kendilerini koyarak belirttikleri duygu ve düşünceleri kullanım koşulları durumları ve duyular ile ilgili durumlar olmak üzere iki tema altında yer almaktadır. Duyularla ilgili durumlara ilişkin öğrenciler kalemli yazmaktan yorulduğunu, yere düştüğünde kirlendiklerini ve çok güzel olduğu için diğer kalemler tarafından gıpta edildiğini belirterek; kalemlere ilişkin sanki bir bireymiş gibi yüklemeler yapmışlardır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Empati, karşısında bulunan bireyin hislerini sezmek, kendini onun yerine koymaktır. Bir birey empati kurmaya başladığında kendi bireysel düşüncelerini, değer yargılarını dışarıda bırakmaya başlar, böylelikle karşısında yer alan bireyin hislerini, düşüncelerini onun bakış açısından anlar hale gelir (Cotton, 1992; Bellous, 2001). Bir bireyin yaşamında anlaşılacak, iletişimi sağlamanın en temel yolu empati kurabilmektir. Empatik düşünme becerisine sahip bireyler sosyal duyarlılık sahibi olur, çatışmalardan uzak durur ve problem çözme potansiyelleri yüksek olur. Empatik düşünmeye başladığında birey çevresindeki bireyler, nesnelere ilişkin umarsız kalamaz, her daim duyarlı davranır (Stein ve Book, 2010; Salovey ve Mayer, 1990; Goleman, 2005).

Empatik düşünme ile yapılan bazı çalışmalarda empatik düşünmenin çatışma çözme davranışların olan olumlu etkisi ortaya konmuştur. Bununla birlikte empatik düşünme ve ahlaki gelişim düzeyine yönelik yapılan çalışmalarda ikisinin arasında olumlu ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda yapılan araştırmada üstün yetenekli öğrencilerin empatik düşünme biçimleri temalar halinde ortaya konmuştur. Çalışmada öğrencilerin duygu ve düşüncelerini aktaran pek çok doğrudan aktarımda da görüldüğü üzere öğrencilere kendilerinin bire bir örtüşecek şekilde kendilerine ait kullandıkları eşyalara ilişkin gerçek, içten görüşlerini yansıtmışlardır. Empatik düşünmeyle yapılan çalışmalarda; empatinin doğuştan gelen bir özellik olduğunu ya da empati kurmanın aile ortamı, sosyal çevre gibi değişkenlerden etkilenip belirli yaklaşım ve programlarla öğrencilere kazandırabileceğini savunmaktadır (Çelik ve Çağdaş, 2010). Üstün yetenekli öğrencilerin var olan duygusal zeka potansiyellerinin empatik düşünme eğilimlerinin üzerinde olan etkisi ile kişileştirme ve intak sanatının uygulanması etkin bir şekilde gerçekleştirdikleri görülmektedir.

Araştırmada üstün yetenekli öğrencilerin özellikle ayakkabılarına canlılık özelliği atfederek onların hissetme, koku alma, görme duyularına sahipmiş gibi duyularla ilgili akratım yaptıkları görülmektedir. Bununla birlikte hem ayakkabılarına hem de yataklarına ilişkin Hayat Bilgisi 2. ve 3. sınıf öğretim programlarında yer alan kazanımlarla da ilişkilendirdikleri ifadeler ortaya çıkmıştır. Üstün yetenekli öğrencilerin dış fırçalarını kullanım durumlarına göre ortaya koyduğu duygu ve düşünceleri incelendiğinde ağırlıklı olarak dış fırçalarını sürekli ve temiz kullanmadıkları görülmektedir. Bununla birlikte üstün yetenekli öğrenciler sağlıklı yaşam konusunda dış fırçalamanın önemini fark ederek; dış fırçalarını uygun ve düzenli

kullanmadıklarında dış sağlıklarının bozulacağını ve mikroplardan korunamayacaklarını da ifade etmişlerdir. Üstün yetenekli öğrencilerin kalemlerine ilişkin duyularla ilgili ifadelerine bakıldığında yazmaktan yorulan, yere düştüğünde kirlenen ve çok güzel olduğu için diğer kalemler tarafından gıpta edilen şekilde sanki bir bireymiş gibi yüklemeler yapmışlardır.

Ütkür (2016) tarafından gerçekleştirilen 2. Sınıf Hayat Bilgisi dersi kazanımlarının farklı yöntem ve tekniklerle işlenmesini gözlemlediği çalışmada “Eşyalar Konuşuyor” konusunda öğrencilerin eski eşyaların yerine kendilerini koymalarını ve konuşturmalarını istemiştir. Süreçte beyin fırtınası, soru-cevap gibi teknikler kullanılmıştır. Öğrencilerin sınıf ortamında aktif olmalarını sağlayıcı çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanılmasının, öğrenciler üzerinde birçok olumlu etkisinin gözlemlendiği tespit edilmiştir. Araştırmada da öğrencilere verilen yönerge ışığında öncelikle “İnsan dışında bir varlık olmanız gerekseydi, ne olmayı isterdiniz? Neden?” sorusu sorularak beyin fırtınası ile soru-cevap yapılmıştır. Araştırmada öğrencilerin empatik düşünme eğilimleri ile süreçte aktif olmaları, kişileştirme, konuşturma sanatını uygulayarak yaratıcı şekilde duygu ve düşüncelerini ortaya koymaları bulgusu alan yazında yapılan bu çalışmayla benzerlik taşımaktadır.

Koçak ve İçmenoglu (2012) tarafından yapılan çalışmada üstün yetenekli öğrencilerin duygusal zeka düzeyleri ile yaşam doyumu düzeyleri arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Yüksek duygusal zekâya sahip olan öğrencilerin insanlarla kolaylıkla iletişime geçmeleri, sosyal sorumluluklarının farkında olmaları, empatik beceriye sahip olmaları beklenir. Bu bağlamda üstün yetenekli öğrencilerin duygusal zekâlarının, empatik düşünme eğilimlerinin yüksek olması, gerçekleştirilen çalışmada varlıkların yerine kendilerini kolaylıkla koyup, kişileştirme yaparak varlıkları konuşturup duygu ve düşüncelerini ifade ettikleri gözlemlenmesi alan yazındaki bu araştırma bulgusunu destekler niteliktedir.

Alan yazında yapılan birçok çalışmada üstün yetenekli öğrencilerin sahip oldukları duyarlılık ile duygusal gelişimlerinde duygusal zekâlarının empatik olma becerisi üzerinde olumlu etkisi olduğunu vurgulanmaktadır. Böylelikle üstün yetenekli bireyler çevrelerinde bulunan varlıkların yerine kendilerini kolaylıkla koyabilmekte, onların dünyalarını sanki kendi dünyaları gibi algılayabilmektedir (Delisle, 1985; Kline ve Meckstroth, 1985; Ward, 1985). Üstün yeteneklilerin duygusal gelişimlerdeki en önemli unsur kendilerinin farkında olmaları, duyguların ve düşüncelerin farkında olarak başkalarına karşı empatik olup, içsel süreçlerde anlam kurmayı sağlayabilmeleridir (Colangelo ve Colangelo, 1991). Araştırmada üstün yetenekli öğrencilerin kişisel eşyalarının yerine kendilerini koyup, sanki onların dünyalarında var olmuşçasına hislerini, duygularını durumlarını ifade etmeleri alan yazında bu öğrencilerin duygusal gelişimlerine yönelik vurgulanan unsurlarla örtüşmektedir.

Araştırma bulguları genel anlamda değerlendirildiğinde üstün yetenekli öğrencilerin bireysel eşyalarının yerine kendilerini koyarak ifade ettikleri duygu ve düşünceleri iki temel tema altında toplanmıştır. Bunlar; kullanım koşullarıyla ilgili durumlar ve duyularla ilgili durumlardır. Üstün yetenekli öğrencilerin özellikle eşyalara canlılık özelliği atfederek görme, koku alma, hissetme gibi bazı duyulara yükleme yaptıkları görülmüştür.

Sonuç olarak, üstün yetenekli öğrenciler empatik düşünme becerisi ile cansız varlıkları kişileştirme yaparak konuşturarak duygu ve düşüncelerini ortaya koymuştur. Çalışma bulguları ışığında empatik düşünme becerisinin geliştirilmesi, cansız varlıklara canlılık özellikleri atfedilerek intak sanatının kullanılarak anlamsal bağ oluşturulması gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede bulgulardan yola çıkarak üstün yetenekli öğrencilere yönelik çeşitli düşünme becerileri atölyelerinin açılması, yarışmalar ve projelerin düzenlenmesi önerilebilir. Öğrencilerin

empatik düşünmelerini geliştirici, teşbih, teşhis ve intak gibi çeşitli söz sanatlarının kullanılmasını sağlayacak bu etkinliğe benzer çalışmalar yapılabilir. Böylelikle öğrencilerin etkin öğrenme ile üst düzey düşünme becerilerini kullanarak varlıklar arasında anlamsal bağ oluşturmaları sağlanabilir. Bununla birlikte üstün yetenekli öğrenciler için farklı desenlerde bu tür düşünme becerilerini ortaya koyan çalışmalar yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Akkanat, H. (2004). *Üstün veya özel yetenekliler*. M.R. Şirin, A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili.(Haz.). Üstün Yetenekli çocuklar seçilmiş makaleler kitabı içinde (s. 169 – 194). İstanbul: Çocuk Vakfı
- Ataman, A. (2004). *Üstün zekâlı ve üstün özel yetenekli çocuklar*. M.R. Şirin, A. Kulaksızoğlu, A. E. Bilgili (Haz.). Üstün yetenekli çocuklar seçilmiş makaleler kitabı içinde (s. 155 – 168). İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları
- Ataman, A. (Ed.). (2014). *Üstün zekâlılar ve üstün yetenekliler konusunda bilinmesi gerekenler*. Ankara: Vize.
- Aydın, O. & Konyalıoğlu, P. (2011). 18-21 yaş grubu bireylerin genel zekâ düzeyleri ile psikolojik semptom düzeyleri arasındaki ilişki. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 1(1), 77-103
- Baker, J. A. (1995). Depression and suicidal ideation among academically talented students. *Gifted Child Quarterly*, 39 (4), 218-223.
- Barnett, L. & Fiscella, J. (1985). A child by any other name: A comparison of the playfulness of gifted and nongifted children. *Gifted Child Quarterly*, 29 (2), 61-66.
- Bellous, J. B. (2001). Considering Empathy Some Preliminary Definition, 16 Mayıs 2019 tarihinde <http://www.mcmaster.ca/mjtm/bellous1.htm> adresinden alınmıştır.
- Björkqvist, K., Österman, K., Kaukiainen, A., (2000). Social intelligence – empathy = aggression? *Aggression and Violent Behavior*, 5(4), 429
- Çağlar, D. (2004) *Üstün zekâlı çocukların özellikleri*. M.R. Şirin, A. Kulaksızoğlu & A. E. Bilgili.(Haz.), Üstün Yetenekli Çocuklar Seçilmiş Makaleler Kitabı içinde (s.111-125). İstanbul: Çocuk Vakfı
- Callard-Szulgit, R. D. (2010). *Parenting and teaching the gifted*. R&L Education.
- Çelik, E. & Çağdaş, A. (2010). Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Empatik Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 23-38.
- Çitil, M. & Ataman, A. (2018). İlköğretim çağındaki üstün yetenekli öğrencilerin davranışsal özelliklerinin eğitim ortamlarına yansımaları ve ortaya çıkabilecek sorunlar. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38(1), 185-231.
- Çitil, M. (2016). *Üstün yetenekli öğrencilere sunulan olumlu davranışsal destek temelli problem davranışları önleyici sınıf yönetimi uygulamaları: Eylem araştırması*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Colangelo, N. & Davids, G. (2003). *Handbook of Gifted Education*. Pearson Education, Inc., Boston

- Coleman, L.J. & Cross, T.C. (2000). *Social-emotional development and personal experience*. Heller, K., Monks, F.J., Sternberg, R.J., & Subotnik, R.S. (Ed.) International Handbook for Research on Giftedness, (2.Ed. pp:203-212) Oxford: Elsevier
- Cotton, K. (1992). Developing, empathy in children and youth. Northwest Regional Educational Laboratory, 16 Mayıs 2019 tarihinde https://scholar.google.com.tr/scholar?q=Developing%2C+Empathy+In+Children+And+Youth+&btnG=&hl=tr&as_sdt=0%2C5 adresinden alınmıştır.
- Czeschlik, T., & Rost, D. H. (1994). Socio-emotional adjustment in elementary school boys and girls: Does giftedness make a difference? *Roeper Review*, 16 (4), 294- 297.
- Delisle, J.R. (1985). Counseling Gifted Person: A Lifelong Concern, *Roeper Review*, 8, 5-6.
- Deniz, M. E. & Yılmaz, E. (2006). Üniversite öğrencilerinin duygusal zekâ ve stresle başa çıkma stilleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 3(25).
- Doğan, H., Üngüren, E., & Algür, S. (2010). Öfke ve empati ilişkisine yönelik otel zincirinde bir araştırma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 277-298
- Eccles, A. L., Bauman, E., & Rotenberg, K. J. (1989). Peer acceptance and self-esteem in gifted children. *Journal of Social Behavior and Personality*, 4(4), 401-409.
- Erkan, S. (2013). *Örnek Grup Rehberliği Etkinlikleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Garner, D. (1991). *Eating disorders in the gifted adolescent*. In M. Bierely & J. L. Genshaft (Eds.), *Understanding the gifted adolescent* (pp. 50-64). New York: Teachers College.
- Gemci, H. (2012). *İlköğretim 8. sınıf öğrencilerine uygulanan etkili iletişim ve empatik beceri eğitiminin öğrencilerin iletişim ve empatik becerilerine etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Goleman, D. (2005). *Duygusal zeka neden IQ'dan daha önemlidir?* Çeviren: Banu Seçkin Yüksel, İstanbul: Varlık Yayınları
- Guba, E. G. (1981). Criteria for assessing the trustworthiness of naturalistic inquiries. *Educational Technology research and development*, 29(2), 75-91
- Gust-Brey, K. & Cross, T. (1999). An examination of the literature based on the suicidal behaviors of gifted students. *Roeper Review*, 22(1), 28-35.
- Kelly, K. R. & Colangelo, N. (1984). Academic and social self-concepts of gifted, general and special students. *Exceptional Children*, 50, 551-554.
- Kirk, S. A. & Gallagher, J. J. (1989). *Educating exceptional children* (6th Ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- Kline, B.A. & Meckstroth, E.A. (1985). Understanding Encouraging the Exceptionally Gifted, *Roeper Review*, 8, 24-30.
- Koçak, R. ve İçmenoğlu, E. (2012). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Duygusal Zekâ ve Yaratıcılık Düzeylerinin Yaşam Doyumlarını Yordayıcı Rolü. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (37), 73-85
- Kwan, P. C. F. (1992). On a pedestal: Effects of intellectual giftedness and some implications for programmed planning. *Educational Psychology*, 12(1), 37-62.

- Leana -Taşcılar, M.Z. & Kanlı, E. (2014). Üstün zekâlı ve normal gelişim gösteren çocukların, mükemmeliyetçilik ve öz-saygı düzeylerinin incelenmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 47(2), 1- 20
- Levent, F. (2011). *Üstün Yetenekli Çocukların Hakları El Kitabı: Ana baba ve öğretmenler için*. Çocuk Vakfı Yayınları. 1. Türkiye Çocuk Hakları Kongresi. İstanbul.
- Levine, E.S. & Tucker, S. (1986). Emotional needs of gifted children: A preliminary, phenomenological view. *The Creative Child and Adult Quarterly*, 11 (3), 156-165.
- Lichtman, M. (2006). *Qualitative research in education a users' guide*. ThousandOaks, CA: Sage
- Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. (1986). But is it rigorous? Trustworthiness and authenticity in naturalistic evaluation. *New Directions for Evaluation*, 30, 73-84.
- Lovecky, D. V. (1993). *The quest for meaning: Counseling issues with gifted children and adolescents*. L. K. Silverman (Ed.), Counseling the gifted and talented. Denver: Love Publishing Company
- May, K. M. (1990). A developmental view of a gifted child's social and emotional adjustment. *Roeper Review*, 17(2), 105-109.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi: genişletilmiş bir kaynak kitap* (1. Baskı). S. Akbaba Altun ve A. Ersoy (Çev. Eds). Ankara: Pegem Akademi
- Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), (2016). Bilim ve Sanat Merkezi Yönergesi. 20 Nisan 2019 tarihinde https://www.mymemur.com.tr/d/file/07031350_bilsem_yonergesi.pdf adresinden alınmıştır.
- Neihart, M. (1999). The impact of giftedness on psychological well-being: What does the empirical literature say? *Roeper Review*, 22(1), 10-17.
- Neihart, M. (2002). *Delinquency and gifted children*. In M. Neihart, S. M. Reis, S. M. Robinson, & S. M. Moon (Eds.), The social and emotional development of gifted children: What do we know? (pp. 103-112). Waco, TX: Prufrock Press
- Özbay, Y. (2013). *Üstün yetenekli çocuklar ve aileleri*. Ankara: T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Aile ve Toplum Hizmetleri Genel Müdürlüğü Yayını. 20 Nisan 2019 tarihinde https://ailevecalisma.gov.tr/media/4773/01_05_uestuen-yetenekli-%C3%A7ocuklar-kitab%C4%B1.pdf adresinden alınmıştır.
- Parker, W. (1996). Psychological adjustment in mathematically gifted students. *Gifted Child Quarterly*, 40(3), 154-157.
- Peterson, J. S. (2009). Myth 17: Gifted and talented individuals do not have unique social and emotional needs. *Gifted Child Quarterly*, 53(4), 280-282.
- Pfeiffer, S. I., & Stocking, V. B. (2000). Vulnerabilities of academically gifted students. *Special Services in the Schools*, 16(1-2), 83-93.
- Renzulli, J. S. (1981). *Identifying key features in programs for the gifted*. In W. B. Barbe & J. S. Renzulli (Eds.), Psychology and education of the gifted (pp. 214- 219). New York: Irvington.
- Renzulli, J. S. (1986). *The Three-Ring Definition of Giftedness: A Developmental Model for Promoting Creative Productivity*. In R. J. Sternberg ve J. E. Davidson (Eds.), Conceptions of Giftedness. New York: Cambridge University Press.

- Şahin, M. & Akbaba, S. (2010). İlköğretim okullarında zorbalı davranışların azaltılmasına yönelik empati eğitim programının etkisinin araştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18(1).
- Salovey, P. & Mayer, J. D. (1990). Emotional Intelligence Imagination. *Cognition and Personality*, 9, 185- 211.
- Salovey, P. & Mayer, J. D. (1997). *What is Emotional Intelligence?* In P. Salovey & D. Sluyter (Eds.), *Emotional Development and Emotional Intelligence: Implications for Educators*, New York: Basic Books, pp.3-31.
- Salovey, P., ve Detweiler-Bedell, B. T. (2008). *Emotional intelligence*. M. Lewis, J. M. Haviland-Jones ve L. F. Barrett (Eds.), *Handbook of emotions* (pp. 533-547). New York, NY: Guilford Press.
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for information*, 22(2), 63-75.
- Silverman, L. K. (1994). The moral sensitivity of gifted children and the evolution of society. *Roeper Review*, 17(2), 110-115.
- Stake, R. R. (2005). *Case studies*. In N. K. Denzin & Y. S. Lincoln (Eds.), *The SAGE handbook of qualitative research* (Third edition). London: Sage.
- Stein, S. J. & Book, H. (2010). *The EQ edge: Emotional Intelligence and Your Success* (Vol. 25). John Wiley & Sons. Canada Ltd
- Strauss, A. L. and Corbin, J. (1990). *Basic of qualitative research: grounded theory producers and techniques*. Newbury Park, CA: Sage.
- Sumreungwong, U. (2003). *Preservice elementary teachers' attitudes toward the characteristics and needs of gifted children*. Unpublished doctoral dissertation. University of Northern Colorado, Greeley, Colorado.
- Suveren, S. (2006). *Anasınıfına devam eden çocuklar arasından üstün yetenekli olanların belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Tillier, W. (2006). Dabrowski's Theory of Positive Disintegration and Giftedness: Overexcitability Research Findings. *Journal for the Education of the Gifted*. 30,(1), 68-87.
- Ütkür, N. (2016). Öğretmenlerin kullandıkları yöntem ve teknik farklılıkları: Hayat bilgisi dersi örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (USBES Özel Sayı II), 1631-1651.
- Uzun, M. (2004). *Üstün yetenekli çocuklar el kitabı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları
- Van der Meulen, R. T., van der Bruggen, C. O., Spilt, J. L., Verouden, J., Berkhout, M., & Bögers, S. M. (2014). The pullout program day a week school for gifted children: effects on social-emotional and academic functioning. In *Child & Youth Care Forum* 43, (3), pp. 287-314. Springer US.
- VanTassel-Baska, J. (1998). *Characteristics and needs of talented learners*. J. V. Baska (Ed.), *Excellence in educating gifted and talented learners* (3rd ed., pp. 173 -191). Denver: Love Publishing Company.
- Ward, V. S. (1985). *Giftedness and Personal Development: Theoretical consideration*. *Roeper Review*, 8, 6-10.

- Webb, J. T., Amend, E. R., Webb, N. E., Goerss, J., Beljan, P., & Olenchak, F. R. (2005). *Misdiagnosis and dual diagnoses of gifted children and adults: ADHD, Bipolar, OCD, Asperger's, Depression, and other disorders*. Scottsdale, AZ: Great Potential Press.
- Winner, E. (1996). *Gifted children: Myths and realities*. New York, NY: Basic Books.
- Yelkikalan N. (2006). 21. Yüzyılda Girişimcinin Yeni Özelliği: Duygusal Zekâ. *Çanakkale 18 Mart Üniversitesi Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 2 (1), s.39-51.
- Yıldırım, A. & Şimşek, A. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları
- Yılmaz Y. A. (2003). *Empati eğitim programının ilköğretim öğrencilerinin empatik becerilerine etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara).
- Yin, R. K. (2003). *Case study research design and methods* (3. Baskı). London: Sage Publications.
- Yüksel, M. (2006). *Duygusal zeka ve performans ilişkisi: Birçok firmada uygulama*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

EK-1 "BEN OLSAYDIM" ETKİNLİK FORMU

Cinsiyet: Kız () Erkek ()

Sınıf: 2() 3()

Süre: Bir ders saati (40')

İlişkili kazanım: Kendini insan dışında kişisel eşyalarının yerine koyarak duygu ve düşüncelerini yazma çalışması

Beklenen performans: Kendini başka bir varlığın yerine koyma, anlam kurma, yazma kurallarını uygulama

Yönerge: İnsan dışında bir varlık olmanız gerekseydi, ne olmayı isterdiniz? Neden?

Örneğin her gün kullandığınız kişisel eşyalarınız yerinde olsaydınız onların gözünden yaşam sizce nasıl olurdu?

Sizce kişisel eşyalarınız nelere sinirleniyor, üzülüyor, seviniyor? Neler hissediyor?

Bireysel eşyalarınız olan ayakkabılarınız, yatağınız, diş fırçanız ve kalemınızın yerine kendinizi koyarak onların günlerini nasıl geçirdiklerini yazar mısınız?

Bireysel eşyalarınız konuşsaydı sizce duygu ve düşünceleri nasıl olurdu?

Sevgili öğrenciler bu çalışmayı gerçekleştirirken lütfen aşağıdaki adımları uygulayınız:

- ✓ Kendinize sırasıyla hergün kullandığınız kişisel eşyalarınızdan (ayakkabı, yatak, diş fırçası, kalem) birini seçiniz.
- ✓ Seçtiğiniz eşyanın bir gün içinde kimlerle, nelerle karşılaşabileceğini, başından ne gibi olaylar geçeceğini düşününüz.
- ✓ Seçtiğiniz eşyanın yerine kendinizi koyunuz. Onların gözünden duygu ve düşüncelerinizi yazınız.
- ✓ Seçtiğiniz eşyaya ilişkin onun başından geçebilecek olayları düşününüz.
- ✓ Seçtiğiniz kişisel eşyanız konuşsaydı size neler söylerdi? Duygu ve düşünceleri neler olurdu? yazınız.

"Ben ayakkabılarım olsaydım."

.....

.....

.....

.....

.....

.....

"Ben yatağım olsaydım."

.....

.....

.....

.....

.....

.....

"Ben diş fırçam olsaydım."

.....

.....

.....

.....

.....

.....

"Ben kalemim olsaydım."

.....

.....

.....

.....

.....

.....